

ΠΡΟΣ

Συντονιστή Εθνικού Διαλόγου για το Κυνήγι, κο Ντινόκα

E-mail: ethnikosdialogos_kynigi@yahoo.gr

Αθήνα, 29 Μαρτίου 2016

Αριθ. Πρωτ. 16/054

Θέμα: «Κατάθεση των θέσεων της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας για τον Άξονα Ι, του Εθνικού Διαλόγου για το Κυνήγι»

ΣΧΕΤ.: Ερωτηματολόγιο του ΥΠΕΝ για τον Άξονα Ι, του Εθνικού Διαλόγου για το Κυνήγι

Αξιότιμε κύριε Ντινόκα,

Σε συνέχεια του σχετικού εγγράφου σας, θα θέλαμε με την παρούσα επιστολή να σας καταθέσουμε τις προτάσεις της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, αναφορικά με τον Άξονα Ι, του Εθνικού Διαλόγου για το κυνήγι που αφορά στο θεσμικό πλαίσιο.

Ωστόσο, προτού προβούμε σε εκτενή παράθεση των απαντήσεών μας στις επί μέρους ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, θα θέλαμε να επισημάνουμε τα παρακάτω σημεία, τα οποία θεωρούμε ότι είναι άμεσης προτεραιότητας:

- Κατάργηση των κλιμακωτών ημερομηνιών. Απαραίτητη κρίνεται η λήξη του κυνηγιού για όλα τα είδη ορνιθοπανίδας στις 31/01.
- Αντικατάσταση της ετήσιας Ρυθμιστικής Απόφασης με πενταετή.
- Σύσταση και λειτουργία Επιτροπής Θήρας ως γνωμοδοτικού οργάνου στο ΥΠΕΝ για θέματα θήρας, στο οποίο θα συμμετέχουν όλες οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς.

Στη συνέχεια σας παραθέτουμε στο Παράρτημα της παρούσης τις αναλυτικές απαντήσεις της Ορνιθολογικής στις επί μέρους ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Επισημαίνεται ότι για κάποια σημεία, θα επανέλθουμε πιο επισταμένα στους επόμενους άξονες του Διαλόγου.

Με εκτίμηση,

Κωνσταντίνα Ντεμίρη
Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Από το σύνολο των υφισταμένων σήμερα διατάξεων που απαρτίζουν το νομικό και διοικητικό καθεστώς που διέπει τη θήρα, ποιες θεωρείτε ότι χρήζουν άμεσης παρέμβασης και προς ποια κατεύθυνση;

Η χώρα μας δεν έχει ενσωματώσει επαρκώς την Οδηγία 2009/147/ΕΚ, αφήνοντας πολλά κενά με αποτέλεσμα να ασκείται σήμερα το κυνήγι χωρίς εκείνες τις ασφαλιστικές δικλίδες που θα προστάτευαν αποτελεσματικά τα πουλιά. Με βάση το άρθρο 5 της ΚΥΑ 414985/1985 «Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας», τις επακόλουθες τροποποιήσεις της και τις υπόλοιπες διατάξεις του Δασικού Κώδικα¹ εκδίδεται η ετήσια Ρυθμιστική Απόφαση που καθορίζει, ανάμεσα σε άλλα, τα θηρεύσιμα είδη και την περίοδο θήρας τους. Δυστυχώς όμως, η εν λόγω απόφαση εκδίδεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το συνολικό πλέγμα της εθνικής, ενωσιακής και διεθνούς νομοθεσίας για τα πουλιά και τους βιοτόπους τους, ενώ παράλληλα υπάρχει σοβαρή έλλειψη επιστημονικών δεδομένων. Η έκδοση ετήσιας Ρυθμιστικής Απόφασης αγνοεί επιπλέον την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)² και του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ)³. Συγκεκριμένα παρόλο που το ΣτΕ ορίζει την ύπαρξη μιας επιστημονικής μελέτης ως «απολύτως αναγκαία προϋπόθεση» για την έκδοση των ρυθμιστικών αποφάσεων περί θήρας, η Πολιτεία αποδέχεται και εμφανίζει ως τέτοια τη μελέτη που συντάσσουν επιστήμονες, των οποίων η αντικειμενικότητα αμφισβητείται καθώς είτε είναι οι ίδιοι κυνηγοί, είτε χρηματοδοτούνται από τις Κ.Ο.. Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό πως η εν λόγω μελέτη δεν έχει δοθεί ποτέ στη δημοσιότητα, ώστε να υποστεί μια αντικειμενική αξιολόγηση από ανεξάρτητους επιστήμονες.

Όσον αφορά στο ΔΕΕ, θα πρέπει κατ' αρχάς, να καταστεί ξεκάθαρο ότι η Ρυθμιστική Απόφαση δεν αποτελεί πλήρη ενσωμάτωση της Οδηγίας για τα Πουλιά στο εθνικό μας δίκαιο. Με βάση πάγια νομολογία του ΔΕΕ⁴ μια "απλή διοικητική πρακτική που από τη φύση της μπορεί να μεταβάλλεται κατά βούληση από τις αρμόδιες αρχές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά ορθή εκπλήρωση της υποχρέωσης που υπέχουν τα κράτη μέλη στα οποία απευθύνεται μια οδηγία, κατά το άρθρο 189 της Συνθήκης".

Σημαντικότερη όμως των παραβάσεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας από το σύστημα έκδοσης Ρυθμιστικών Αποφάσεων είναι η αυθαίρετη ετήσια θέσπιση κλιμακωτών ημερομηνιών λήξης του κυνηγιού. Το ΔΕΕ έχει αναγνωρίσει δύο μειονεκτήματα σε ότι αφορά την κλιμάκωση των ημερομηνιών: τα είδη παρενοχλούνται λόγω της κυνηγητικής δραστηριότητας και υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης μεταξύ των ειδών. Τα ίδια προβλήματα προκύπτουν και στη χώρα μας από την κλιμακωτή λήξη των ημερομηνιών κυνηγιού. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των υδροβίων πουλιών, των οποίων η μη επιλεκτική θήρα έχει ως αποτέλεσμα την λαθροθηρία ειδών, για τα οποία έχει λήξει η περίοδος κυνηγιού. Συγκεκριμένα για τα πτηνά, η κυνηγητική περίοδος λήγει σε 5 διαφορετικές ημερομηνίες. Οι πολλές και διαφορετικές ημερομηνίες λήξης της θήρας μπορούν να προκαλέσουν σύγχυση ακόμη και στους νομοταγείς κυνηγούς. Απορίας άξιο σχετικά με τις κλιμακωτές ημερομηνίες έναρξης είναι ότι

¹ ΝΔ 86/69 (ΦΕΚ Α' 7)

² C-435/92

³ ΣτΕ 1210/2007

⁴ C-339/87, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών

παρόλο που μεταξύ 20 Αυγούστου με 14 Σεπτεμβρίου, η θήρα επιτρέπεται μόνο στις «Ζώνες Διάβασης Αποδημητικών», τα περισσότερα από τα είδη που θηρεύονται στο διάστημα αυτό δε μεταναστεύουν στην Αφρική. Συγκεκριμένα πρόκειται για το Αγριοπερίστερο, Την Τσίχλα, την Κοκκινότσιχλα, τη Γερακότσιχλα, τον Κότσουφα και τα Κορακοειδή. Ακόμη ένα χαρακτηριστικό «ατόπημα» της ρυθμιστικής είναι η θήρα μέχρι 28 Φεβρουαρίου για το Τρυγόνι και το Ορτύκι, τα οποία δε θηρεύονται αυτή την περίοδο καθώς βρίσκονται στην Αφρική και μεταναστεύουν στη χώρα μας την Άνοιξη.

Στην Ελλάδα η μοναδική μελέτη⁵ που έχει χρηματοδοτηθεί από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και έχει εκπονηθεί από το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών του (τέως) ΕΘΙΑΓΕ, αποδεικνύει ότι η μετανάστευση των υδρόβιων ειδών πουλιών όπως και η έναρξη της αναπαραγωγικής συμπεριφοράς τους ξεκινά κατά το μήνα Ιανουάριο, καταδεικνύοντας το πρόβλημα της κλιμακωτής λήξης της θήρας μεταξύ 31 Ιανουαρίου και 10 Φεβρουαρίου. **Η μόνη αποδεκτή καταληκτική ημερομηνία για να είναι η Ρυθμιστική Απόφαση σύμφωνη με το άρθρο 7(4) της Οδηγίας για τα Πουλιά και τη σχετική νομολογία, είναι το αργότερο η 31 Ιανουαρίου για όλα τα είδη.** Η ακολουθούμενη μέχρι και σήμερα πρακτική της χώρας μας, έρχεται σε αντίθεση με το ενωσιακό δίκαιο, με αποτέλεσμα να υπάρχει περιθώριο προσφυγής στο ΔΕΕ. Μάλιστα, δύο φορές έχει κινηθεί διαδικασία κατά της Ελλάδας για τις κλιμακωτές ημερομηνίες λήξης του κυνηγιού, με την τελευταία να έχει μπει στο "αρχείο" μετά από πολιτικές παρεμβάσεις. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί και να τεθεί προς αξιολόγηση ότι η έναρξη της θήρας στις 20/08, εν μέσω της τουριστικής περιόδου, προκαλεί δυσαρέσκεια στην πλειονότητα των επισκεπτών στη χώρα μας. Η Ornithologiki δέχεται πολλές κλήσεις από επισκέπτες σχετικά με την άσκηση κυνηγετικής δραστηριότητας αυτή την περίοδο και τη νομιμότητα αυτής.

Πρέπει να σημειωθεί ότι παρόλα αυτά η έρευνα και «οιοσδήποτε εργασίες με σκοπό την προστασία, τη διαχείριση και την εκμετάλλευση των πληθυσμών όλων των ειδών πτηνών...» αποτελεί υποχρέωση της Ελλάδας⁶. Η έλλειψη λοιπόν επιστημονικών στοιχείων για την θέσπιση ενός σωστού συστήματος ρύθμισης του κυνηγιού στην Ελλάδα βαραίνει το Ελληνικό κράτος.

Από το νομοθετικό πλαίσιο για το κυνήγι απουσιάζει συνολικά η απαραίτητη επιστημονική τεκμηρίωση, η οποία και θα εξασφάλιζε την βιωσιμότητα της δραστηριότητας:

- Οι Ρυθμιστικές Αποφάσεις δεν λαμβάνουν υπόψη την φέρουσα ικανότητα κάθε περιοχής (αυτή δεν έχει εκτιμηθεί για καμία περιοχή της Ελλάδας), έτσι ώστε να ορίζουν την σωστή ένταση της κυνηγετικής δραστηριότητας που μπορεί αυτή να δεχτεί.
- Τα αριθμητικά όρια θήρευσης του κάθε είδους πουλιού που θέτει η Ρυθμιστική Απόφαση δεν βασίζονται σε επιστημονική τεκμηρίωση. Δεν υπάρχουν στοιχεία για το μέχρι ποιο σημείο η θνησιμότητα των θηρεύσιμων ειδών είναι βιώσιμη.
- Δεν υπάρχει θεσμοθετημένο όριο για τον αριθμό των κυνηγών που μπορούν να δραστηριοποιούνται σε μια περιοχή. Ως αποτέλεσμα, οι ίδιοι οι κυνηγοί, και όχι το κράτος ως όφειλε, ρυθμίζουν τον αριθμό αυτό σε κάθε περιοχή με μεταξύ τους συνεννοήσεις και συνεπώς ανεπίσημες διαδικασίες.

⁵ Σ. Καζαντζίδης, Μ. Νοΐδου, 2008, Προσδιορισμός της φαινολογίας μετανάστευσης των θηρεύσιμων υδρόβιων πουλιών, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-ΕΘΙΑΓΕ- Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών, Θεσσαλονίκη

⁶ Άρθρο 10 της 2009/147/ΕΚ και σχετική νομολογία C-418/04 Επιτροπή κατά Ιρλανδίας

Το υπάρχον σύστημα έκδοσης ετήσιων ρυθμιστικών αποφάσεων παραβιάζει την Οδηγία για τα πουλιά και δεν αποτελεί εγγύηση για τον τρόπο διεξαγωγής του κυνηγιού μέσα σε πλαίσια διατήρησης των πληθυσμών των πουλιών σε ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης. Η Ornithologiki διαφωνεί με την έκδοση των ετήσιων ρυθμιστικών αποφάσεων, παρόλα αυτά κατατεθεί επί σειρά ετών (από το 1995) στο ΥΠΕΝ τις προτάσεις της για την ετήσια ρυθμιστική χωρίς τελικά αυτές να ληφθούν υπόψη από το Υπουργείο. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι η διαβούλευση επί της ετήσιας Ρυθμιστικής Απόφασης είναι μία μάλλον τυπική, παρά ουσιαστική διαδικασία. Το Υπουργείο έχει εδώ και πολλά έτη επιδείξει ιδιαίτερη αδυναμία να παρέχει επαρκή αιτιολόγηση για την άρνηση υιοθέτησης ενός μακρόχρονα βιώσιμου και επιστημονικά ορθού πλαισίου για τη θήρα στην χώρα μας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω θεωρούμε απαραίτητη:

1. Την κατάργηση των ετήσιων ρυθμιστικών αποφάσεων και την αντικατάστασή τους με μια πενταετή ρυθμιστική απόφαση, στην οποία θα υπάρχει πρόβλεψη για τα ακόλουθα:
 - Την κατάργηση των κλιμακωτών ημερομηνιών και τη θέσπιση της 31ης Ιανουαρίου ως ημερομηνία λήξης της κυνηγητικής περιόδου για όλα τα είδη.
 - Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΝ να γίνονται αλλαγές στον κατάλογο των θηρεύσιμων ειδών σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατόπιν τεκμηριωμένης γνώμης της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και της Διεύθυνσης Δασών του ΥΠΕΝ.
 - Με αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΝ να γίνονται αλλαγές στον αριθμό κάρπωσης των θηρεύσιμων ειδών σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατόπιν τεκμηριωμένης γνώμης της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και της Διεύθυνσης Δασών.
 - Με απόφαση του ΓΓ Αποκεντρωμένης Διοίκησης την απαγόρευση της άσκησης της θήρας σε πυρόπληκτες περιοχές και 3 χλμ περιμετρικά αυτών για 5 έτη.
 - Την αλλαγή στα επιτρεπόμενα χρονικά όρια της θήρας με σκοπό την κατάργηση της άσκησης της θήρας στο σκοτάδι. Το κυνήγι να ξεκινά κατά την ανατολή (και όχι μισή ώρα πριν όπως ισχύει) και να λήγει με τη δύση (και όχι μισή ώρα μετά όπως ισχύει).
2. Την καθολική απαγόρευση της χρήσης μολύβδινων σκαγιών στην ελληνική επικράτεια και όχι μόνο στους υγροτόπους. Σήμερα σύμφωνα με την ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/23-2-2012 (ΦΕΚ 415/Β'/2012) απαγορεύεται η χρήση μολύβδινων σκαγιών μόνο για τη θήρα ορνιθοπανίδας σε πάσης φύσεως υγροτόπους. Ωστόσο το μέτρο αυτό δεν είναι επαρκές για την προστασία των οικοσυστημάτων, των ειδών και της δημόσιας υγείας από τη μολυβδίαση. Έρευνες⁷ καταδεικνύουν τη μολυβδίαση ως μία σημαντική απειλή για την ορνιθοπανίδα, κάποια είδη θηλαστικών αλλά και για τη δημόσια υγεία. Σχετικά με την ορνιθοπανίδα, οι εκτιμήσεις είναι ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο σε κάθε κυνηγητική περίοδο 1,5-3.0% των υδροβίων πτηνών πεθαίνουν από μολυβδίαση. Για τους Κύκνους δε, η μολυβδίαση ευθύνεται για το 25% των διαπιστωμένων θανάτων. Όσον αφορά στις συνέπειες του μολύβδου στον άνθρωπο, έχει υπολογιστεί πως τα

⁷ Delahay, R.J. & Spray, C.J. (Eds.) (2015). Proceedings of the Oxford Lead Symposium. Lead Ammunition: understanding and minimising the risks to human and environmental health. Edward Grey Institute, The University of Oxford, UK. 152pp.

άτομα τα οποία καταναλώνουν κρέας από είδη τα οποία έχουν θηρευτεί με τη χρήση μολύβδινων σκαγιών έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να εμφανίσουν προβλήματα υγείας που προκαλούνται από το μόλυβδο. Τα ποσοστά αυτά είναι ιδιαίτερα αυξημένα στα παιδιά.

3. Απαγόρευση του κυνηγιού σε νησιά μικρότερα από 500 εκτάρια και στα αναγνωρισμένα μεταναστευτικά περάσματα. Η ικανότητα ανανέωσης πληθυσμών σε μικρά νησιά είναι ιδιαίτερα μικρή και η θήρα αποτελεί υπέρμετρη απειλή σε αυτές τις μικρές εκτάσεις. Τέλος, τα αναγνωρισμένα μεταναστευτικά περάσματα αποτελούν τους πλέον ευαίσθητους βιότοπους όπου τα πουλιά σταθμεύουν κατά το απαιτητικό ταξίδι της μετανάστευσης.
4. Την εξέταση κατά πόσο οι υφιστάμενες διατάξεις είναι επαρκείς για την προστασία απειλούμενων ειδών από την άσκηση της θήρας. Η σύγκυση των απειλούμενων ειδών με θηρεύσιμα είδη συνιστά σημαντική απειλή για τους πληθυσμούς τους, καθώς είναι αυξημένος ο κίνδυνος της ακούσιας θανάτωσής τους. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της σύγκυσης της Νανόχηνας (*Anser erythropus*) με την Ασπρομέτωπη Χήνα (*Anser albifrons*). Κρίνεται επομένως απαραίτητος ο μακροχρόνιος περιορισμός της θήρας της Ασπρομέτωπης χήνας στις περιοχές στις οποίες απαντάται η Νανόχηννα (και όχι ετησίως μέσω της Ρυθμιστικής Απόφασης όπως ισχύει), όπως επίσης και η εξασφάλιση της χωρικής επάρκειας του περιορισμού, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθεί κάθε πιθανότητα θανάτωσης Νανόχηννας.

2. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα που αφορούν στο υφιστάμενο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Κ.Σ., Κ.Ο. και Κ.Σ.Ε. και ποιες προτείνετε ως άμεσες παρεμβάσεις για την επίλυση τους.

Το κυριότερο πρόβλημα που αφορά στο υφιστάμενο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργία των Κυνηγητικών Οργανώσεων (Κ.Ο.) είναι η σύνδεσή τους με το κράτος και η εκχώρηση σε αυτές υποχρεώσεις της πολιτείας. Αν και ΝΠΙΔ, οι Κ.Ο. διαχειρίζονται δημόσια χρήματα καθώς λαμβάνουν πολύ μεγάλο μέρος των εσόδων από την έκδοση αδειών θήρας, παρότι τα χρήματα αυτά θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης από το κράτος. Οι Κ.Ο. κάνουν χρήση των χρημάτων αυτών χωρίς ουσιαστικό έλεγχο από το κράτος καθώς ο έλεγχος στον οποίο υπόκεινται είναι επί της ουσίας μόνο οικονομικός, χωρίς ουσιαστική αξιολόγηση της ποιότητας του έργου τους και την αποτελεσματική διάθεση των εσόδων τους προς τους καταστατικούς τους σκοπούς. Επιπλέον, είναι σαφές ότι η λειτουργία φορέων στους οποίους υπάγονται, μαζί, ο ελεγχόμενος και ο ελεγκτής χαρακτηρίζονται εγγενώς από αντικρουόμενα συμφέροντα. Η αποτελεσματική φύλαξη απαιτεί την πολιτική και οικονομική ανεξαρτησία από οποιαδήποτε ομάδα συμφέροντος.

Το νομικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης των Κ.Σ., Κ.Ο και Κ.Σ.Ε θα πρέπει να αποσυνδεθεί από το κράτος καθώς οι Κ.Ο. είναι ΝΠΙΔ με τη μορφή του σωματείου και ως τέτοια, εκλέγονται και ελέγχονται από την Γενική τους Συνέλευση. Επιπλέον, οι Κ.Ο. ως σωματεία με σκοπό την «οργάνωση των κυνηγών και την κυνηγετική κατάρτιση» μάλλον δεν λειτουργούν με επιτυχία καθώς μεγάλος αριθμός κυνηγών

παρότι κατέχει άδεια εκδιδόμενη από Κ.Σ. αγνοεί βασικά θέματα που αφορούν την κυνηγετική νομοθεσία. Προτείνεται η λειτουργία των Κ.Ο. εξ ολοκλήρου με ιδίους πόρους και η προώθηση της εκπαίδευσης της κυνηγετικής κοινότητας μέσω αυτών. Ως ΝΠΙΔ ανεξάρτητο κρατικού ελέγχου, οι Κ.Ο. θα μπορούν να συμμετέχουν σε σχετικά έργα με τα οποία θα μπορούν ουσιαστικά να εκπληρώσουν το έννομο συμφέρον τους, όπως αυτό ορίζεται από το καταστατικό τους.

3. Υπάρχουν προβλήματα ή παραλείψεις που σχετίζονται με την έκδοση των αδειών θήρας; Αν ναι, ποια είναι αυτά και τι προτείνετε να αλλάξει ως προς το ισχύον πλαίσιο.

Παρόλο που η διαδικασία έκδοσης κυνηγετικής άδειας αναθεωρήθηκε πρόσφατα με την υπ αριθμ. 12594/346/28-1-2013 απόφαση περί «διαδικασίας και δικαιολογητικών έκδοσης άδειας θήρας» (ΦΕΚ 224/Β' /5-2-2013), μεγάλο μέρος των κυνηγών αγνοεί τους περί θήρας κανονισμούς και αδυνατεί να αναγνωρίσει τα θηρεύσιμα/μη θηρεύσιμα είδη. Προτείνεται η τακτική αξιολόγηση της υφιστάμενης γνώσης των κυνηγών για τις περί θήρας διατάξεις και η υποχρεωτική παρακολούθηση σχετικών επιμορφωτικών σεμιναρίων. Επίσης, το υπάρχον σύστημα έκδοσης άδειας δεν έχει τη δυνατότητα ελέγχου έκδοσης πολλαπλών αδειών από έναν κυνηγό. Για παράδειγμα εάν σχετικό τοπικό Δασαρχείο αρνηθεί έκδοση άδειας λόγω σχετικού εκκρεμούντος παραπτώματος, ο κυνηγός έχει τη δυνατότητα να εκδώσει γενική άδεια θήρας από διαφορετικό Δασαρχείο, το οποίο δεν γνωρίζει τη σχετική μη συμμόρφωση του κυνηγού.

Προτείνεται η έκδοση άδειας θήρας να απλοποιηθεί προς αποσυμφόρηση των δασικών υπηρεσιών και για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των αιτούντων άδειας. Ενδιαφέρον έχει το παράδειγμα έκδοσης αδειών στην Κύπρο, όπου ο κυνηγός εκδίδει μέσω διαδικτύου την άδειά του, την οποία και εκτυπώνει. Το διαδικτυακό σύστημα είναι σχετικώς ενημερωμένο για τυχόν παραβάσεις περί θήρας, και για το εάν δικαιούται ο κυνηγός να εκδώσει τη σχετική άδεια. Η άδεια φέρει αναγνωριστικό «bar code», όπου με σχετικό μηχάνημα ο δασοφύλακας ελέγχει την άδεια. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η έκδοση παραπάνω από μία άδειας από κυνηγούς και τα τέλη από τις άδειες πάνε κατευθείαν σε σχετικό δημόσιο ταμείο.

Επιπλέον, προτείνεται η άμεση σύνδεση οπλοκατοχής με την κυνηγετική άδεια. Το υπάρχον νομικό πλαίσιο δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να προμηθευτούν κυνηγετικό όπλο δίχως να διαθέτουν κυνηγετική άδεια. Αυτό έχει πολλές φορές ως αποτέλεσμα την περιστασιακή ή ακόμα και συχνή χρήση του όπλου στην ύπαιθρο με αποτέλεσμα τη λαθροθηρία. Προτείνεται η άδεια οπλοκατοχής να προϋποθέτει έγκυρη κυνηγετική άδεια, και επιπλέον ο έλεγχος της οπλοκατοχής να συμπεριληφθεί στις αρμοδιότητες των δασοφυλάκων. Τέλος, όσον αφορά στις κυρώσεις προτείνεται η αφαίρεση εφ' όρου ζωής της άδειας θήρας μετά τη διαπίστωση τριών παραβάσεων.

4. Θεωρείτε ότι το πλαίσιο των αναγνωρισμένων και συνεργαζόμενων με το Υπουργείο Κυνηγετικών Οργανώσεων (Κ.Ο.) είναι πλήρες και εξασφαλίζεται ο σκοπός για τον οποίο υφίστανται αυτές οι Κ.Ο.; Αν όχι, ποια λειτουργική δομή προτείνετε να ακολουθήσει η πολιτεία;

Όπως αναφέρεται και στην απάντηση στο ερώτημα 2, η λειτουργία των Κ.Ο. δεν εξασφαλίζει πλήρως

τον σκοπό για τον οποίον υφίσταται. Ενώ μεν οι Κ.Ο. εποπτεύονται από το Υπουργείο, δεν ελέγχονται ουσιαστικά, και επιπλέον ενώ διατηρούν καθεστώς ΝΠΙΔ τελούν χρέη της Πολιτείας όσον αφορά στη φύλαξη της άγριας πανίδας της χώρας. Στην περίπτωση στην οποία η Θηροφυλακή των Κ.Ο. εξακολουθήσει να διατηρεί τον ιδιωτικό της χαρακτήρα είναι απαραίτητο να λειτουργήσει δίχως προανακριτικές αρμοδιότητες και οι Κ.Ο. να λειτουργήσουν βάσει του αστικού κώδικα περί σωματείων. Στην περίπτωση όπου η Θηροφυλακή διατηρήσει την προανακριτική της αρμοδιότητα, απαιτείται αυτή να αποκτήσει δημόσιο χαρακτήρα. Η ενσωμάτωση της Θηροφυλακής στο δημόσιο προϋποθέτει την απόδοση του συνόλου των τελών των αδειών θήρας σε συγκεκριμένο ταμείο της Διεύθυνσης Δασών του ΥΠΕΝ με τους εξής περιορισμούς:

α) Να αποδίδεται το **συνολικό ποσό αποκλειστικά** στη δημιουργία και λειτουργία ενός ενισχυμένου σώματος φύλαξης, στο οποίο θα ενσωματωθεί η Θηροφυλακή.

β) Τα ωράρια του νέου σώματος φύλαξης να επεκταθούν εκτός ωραρίων γραφείου.

γ) Το νέο σώμα φύλαξης να αναβαθμιστεί εξοπλιστικά (στολές, συντήρηση αυτοκινήτων κ.λπ.).

Η δημιουργία ενός ισχυρού, εξοπλισμένου και καταρτισμένου σώματος φύλαξης, το οποίο θα αξιοποιήσει πλήρως την αποκτηθέν έως τώρα εμπειρία της Θηροφυλακής των Κ.Ο., θα αναβαθμίσει σημαντικά την εφαρμογή και τον έλεγχο του νόμου για τα θέματα φύσης στην Ελλάδα.

5. Θεωρείτε ότι υπάρχουν κενά στο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη θήρα των τριχωτών και πτερωτών θηραμάτων; Αν ναι, ποια είναι αυτά και ποιες αλλαγές προτείνετε;

Σε συνέχεια της απάντησης στην ερώτηση 1, όπου τονίζουμε την αδυναμία των ετήσιων ρυθμιστικών για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του κυνηγιού στην Ελλάδα κρίνουμε απαραίτητη την αντικατάσταση της ετήσιας Ρυθμιστικής Απόφασης με πενταετή Ρυθμιστική.

Προτείνουμε επιπλέον τη δημιουργία Ειδικού Σχεδίου Δράσης για τη θήρα που θα δίνει τις βασικές κατευθύνσεις με έγκριση του Υπουργού ΠΕΝ και θα υπάγεται στην Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα. Το Σχέδιο Δράσης πρέπει να βασίζεται σε επιστημονική τεκμηρίωση και να εναρμονίζεται με τους στόχους διατήρησης των άγριων πουλιών.

Το Σχέδιο θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τις παρακάτω δράσεις:

- Καθορισμός της φέρουσας ικανότητας των περιοχών όπου διεξάγεται το κυνήγι ανά Περιφέρεια, με σκοπό να οριστεί ένας κλειστός αριθμός κυνηγετικών αδειών για κάθε έτος. Ο αριθμός των κυνηγετικών αδειών θα πρέπει να είναι ανάλογος της δυνατότητας κάρπωσης των θηρεύσιμων ειδών κάθε Περιφέρειας. Εάν συμπληρωθεί ο ανώτατος αριθμός αδειών, οι καινούργιοι υποψήφιοι θα πρέπει να αναμένουν ένας δικαιούχος να παραιτηθεί του δικαιώματος ή να αποβιώσει (αριθμός αδειών ανάλογος με τη δυνατότητα κάρπωσης). Ευθύνη του καθορισμού της φέρουσας ικανότητας έχει η Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, με τη συνδρομή των Κυνηγετικών Ομοσπονδιών, όπου αυτό κρίνεται χρήσιμο.
- Χαρτογράφηση των περιοχών όπου κατά προτεραιότητα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την ελεγχόμενη διεξαγωγή του κυνηγιού στα είδη που αντιμετωπίζουν προβλήματα από την υπερθήρευση, καθώς και για προστατευόμενα είδη (πχ. αρπακτικά) για τα οποία η

υπερθήρευση επηρεάζει την διαθεσιμότητα της τροφής τους.

- Δημιουργία μίας εθνικής βάσης δεδομένων για τις ευαίσθητες στο κυνήγι περιοχές, η οποία θα κοινοποιηθεί σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Εκπόνηση και εφαρμογή Σχεδίων Διαχείρισης για τα Καταφύγια Άγριας Ζωής της Ελλάδας, με ευθύνη των αρμόδιων Διευθύνσεων Δασών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.
- Εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων για την ορθή διαχείριση και επίβλεψη του κυνηγιού εντός των ΖΕΠ⁸. Τα εν λόγω διαχειριστικά σχέδια θα αξιολογούν επίσης κατά πόσο η άσκηση του κυνηγιού είναι συμβατή με τους στόχους διατήρησης των ΖΕΠ καθώς και αν υπάρχει σύγκρουση με άλλες δραστηριότητες αναψυχής.
- Έναρξη πενταετούς Εθνικού Σχεδίου Παρακολούθησης των Θηρεύσιμων ειδών.
- Εκπόνηση Εθνικού προγράμματος παρακολούθησης των επιπτώσεων του κυνηγιού και της λαθροθηρίας στα προστατευόμενα είδη της Ελλάδας.

Προτείνεται η σύσταση **Επιστημονικής/Εθνικής Επιτροπής για το κυνήγι** με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων. Σκοπός αυτής της Επιτροπής είναι να γνωμοδοτεί για θέματα άσκησης του κυνηγιού στην Ελλάδα, για παράδειγμα να γνωμοδοτεί επί μελετών, να εισηγείται έκτακτες αλλαγές σε περιπτώσεις πυρκαγιών ή επιδείνωσης της κατάστασης διατήρησης προστατευόμενων ειδών κ.α..

Πολύ σημαντική κρίνεται και η επικαιροποίηση του κατάλογου των θηρεύσιμων ειδών με βάση τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα. Σύμφωνα με τον επικαιροποιημένο κατάλογο της IUCN, το καθεστώς διατήρησης κάποιων ειδών που μέχρι τώρα είναι θηρεύσιμα έχει επιδεινωθεί και κάποια από αυτά είναι πλέον παγκοσμίως απειλούμενα. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η εκπόνηση σχετικής μελέτης για τη θήρα τους. Συγκεκριμένα:

- Καλημάννα
- Γκισάρι
- Τρυγόνι
- Κοκκινότσιχλα
- Πετροπέρδικα⁹
- Ψαλίδα και Μαυροκέφαλη πάπια¹⁰

⁸ Όπως προτείνεται και σε έκθεση τεχνικού σεμιναρίου της Ε.Ε. για το 'Κυνήγι εντός και γύρω από τις περιοχές NATURA 2000.

⁹ Χαρακτηρισμένη ως απειλούμενη σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδος

¹⁰ Οι πολύ χαμηλοί αριθμοί της Μαυροκέφαλης πάπιας (*Aythya fuligula*) και η φθίνουσα πορεία της Ψαλίδας (*Anas acuta*) στη χώρας μας (Χανδρινός κ.α. 2015. Μεσογειακές Καταμετρήσεις Υδροβίων Πουλιών στην Ελλάδα (1968-2006). Ανάλυση των πληθυσμών των Χηνόμορφων (*Anseriformes*) και της Φαλαρίδας (*Fulica atra*). Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία – Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών. Αθήνα

6. Εκπαίδευση κυνηγών. Αλλαγή τρόπου εξέτασης των υποψηφίων κυνηγών. Προτάσεις.

Στην Ελλάδα, εκτός της ηθελημένης οργανωμένης λαθροθηρίας, πολλά προστατευόμενα ή μη θηρεύσιμα είδη θανατώνονται εξαιτίας της λανθασμένης αναγνώρισης των ειδών κατά τη διάρκεια του κυνηγιού. Αυτό οφείλεται στην απουσία σωστής εκπαίδευσης των κυνηγών. Παρά τις πρόσφατες βελτιώσεις εκ μέρους της Δασικής Υπηρεσίας, οι εξετάσεις για την έκδοση άδειας δεν προσφέρουν καμία ουσιαστική γνώση ως προς την αναγνώριση των διάφορων ειδών, τη διαχείριση των βιοτόπων και άλλα απαραίτητα εφόδια. Προτείνουμε τη δημιουργία ενός νέου, εναρμονισμένου με τις διεθνείς πρακτικές, σύστημα έκδοσης κυνηγετικών αδειών στην Ελλάδα.

Η ολοκληρωμένη εκπαίδευση των κυνηγών αποτελεί την πιο αποτελεσματική λύση για την πρόληψη της λαθροθηρίας. Προτείνεται:

- Καθιέρωση ενός νέου συστήματος εκπαίδευσης με αυστηρότερες εξετάσεις για την έκδοση άδειας κυνηγιού. Οι εξετάσεις θα πρέπει να αποτελούν μέρος της εκπαίδευσης του κυνηγού και όχι να είναι απλά μία γραφειοκρατική διαδικασία. Ο κυνηγός πέρα από τις βασικές γνώσεις αναγνώρισης των ειδών πουλιών, οφείλει να έχει βασικές γνώσεις ζωολογίας, οικολογίας και διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος. Έτσι οι εξετάσεις οφείλουν να περιλαμβάνουν εκπαιδευτικά σεμινάρια αναγνώρισης ειδών σε πραγματικό χρόνο, πρακτικές εξετάσεις στη χρήση όπλου, τη σκοποβολή, κ.α. Επίσης θα πρέπει να υλοποιούνται σε ετήσια βάση προγράμματα επιμόρφωσης και εκπαίδευσης των κυνηγών.
- Αναβάθμιση της διαδικασίας απόκτησης άδειας κατοχής κυνηγετικού όπλου. Είναι απαραίτητο εκτός από τα σημερινά ιατρικά δικαιολογητικά, να περνά ο υποψήφιος από σχετική εκπαίδευση πριν την προμήθεια κυνηγετικού όπλου. Τέλος, είναι απαραίτητη η απαγόρευση της αγοράς και κατοχής κυνηγετικού σε όσους δε διαθέτουν άδεια θήρας.

7. Οποιοδήποτε άλλο θέμα στο πλαίσιο του άξονα Ι.

Προτείνεται η διερεύνηση της οριοθέτησης της κυνηγετικής δραστηριότητας, καθ' υπόδειξη της χωροθέτησης υπόλοιπων δραστηριοτήτων (βιομηχανική, οικιστική κ.α.), όπως και διεθνών πρακτικών χωροθέτησης της θήρας. Οι περιοχές στις οποίες επιτρέπεται η θήρα είναι συγκεκριμένες και δεν αφορούν ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια αποκλείοντας συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες δεν επιτρέπεται η θήρα. Η ορθή χωροθέτηση της κυνηγετικής δραστηριότητας θα διευκολύνει σημαντικά το έργο του ελέγχου της θήρας και ενδεχομένως να περιορίσει σημαντικά τη λαθροθηρία.

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα αφορά στις απελευθερώσεις. Συγκεκριμένα οι απελευθερώσεις θηρεύσιμων ειδών, τόσο πτηνών όσο και θηλαστικών, έχουν χαρακτηριστεί από πολλές δημοσιευμένες επιστημονικές εργασίες, ως δράσεις οι οποίες τελικά έχουν τα αντίθετα, από τα προσδοκώμενα, αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, οι απελευθερώσεις ενέχουν τους εξής σημαντικούς κινδύνους για τα είδη:

- (α) Γενετική αλλοίωση των γηγενών πληθυσμών¹¹. Στην Ελλάδα υπάρχει έρευνα¹² που έχει δείξει μεγάλο ποσοστό υβριδισμού της Ορεινής Πέρδικας με την αντίστοιχη Νησιωτική.
- (β) Μεταφορά μολυσματικών ασθενειών¹³ και παθογόνων μικροοργανισμών στους άγριους πληθυσμούς.
- (γ) Αύξηση της κυνηγετικής δραστηριότητας στις περιοχές απελευθέρωσης, με αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού θήρευσης τόσο τους είδους απελευθέρωσης όσο και των άλλων θηρεύσιμων στην ίδια περιοχή.
- (δ) Αλλοίωση των οικολογικών ισορροπιών της περιοχής, ειδικά αν πρόκειται για απελευθερώσεις μεγάλων μηρυκαστικών, λόγω της βόσκησης.

Παρόλο που η υφιστάμενη νομοθεσία έχει προβλέψει προκειμένου να αποφευχθούν οι ως άνω, αρνητικές επιπτώσεις, δυστυχώς οι απελευθερώσεις πραγματοποιούνται ανεξέλεγκτα και χωρίς ουσιαστικό έλεγχο. Συνεπώς, προτείνεται αυστηρότερος έλεγχος για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή της νομοθεσίας. Το θέμα των επιδράσεων των απελευθερώσεων στην ορνιθοπανίδα εμπίπτει και στον άξονα IV του διαλόγου. Ως εκ τούτου, η Ορνιθολογική θα επανέλθει στο θέμα αυτό με πιο λεπτομερείς θέσεις και προτάσεις.

¹¹ Blanco-Aguiar JA, González-Jara P, Ferrero ME et al (2008) Assessment of game restocking contributions to anthropogenic hybridization: the case of the Iberian red-legged partridge. *Anim Conserv* 11: 535–545

¹² Γενετική ταυτοποίηση και διαχείριση της ορεινής (*Alectoris graeca*) και νησιώτικης (*Alectoris chukar*) Πέρδικας του ελλαδικού χώρου Δ' ΚΟΣΕ

¹³ Díaz-Sánchez S, Moriones AM, Casas F, Höfle U (2012) Prevalence of *Escherichia coli*, *Salmonella* sp. and *Campylobacter* sp. in the intestinal flora of farm-reared, restocked and wild red-legged partridges (*Alectoris rufa*): is restocking using farm-reared birds a risk? *Eur J Wildl Res* 58:99–105